

Ε΄.

ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΗ ΑΠΟΣΤΟΛΗ ΕΙΣ ΤΗΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΝ ΕΒΡΟΥ
(16 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ - 16 ΣΕΠΤΕΜΒΡ. 1960)

ΥΠΟ

ΔΗΜ. ΠΕΤΡΟΠΟΥΛΟΥ ΚΑΙ ΣΤΑΥΡ. ΚΑΡΑΚΑΣΗ

Α΄) ΕΚΘΕΣΙΣ ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΗΣ ΣΥΛΛΟΓΗΣ

ΥΠΟ ΔΗΜ. Α. ΠΕΤΡΟΠΟΥΛΟΥ

Κατὰ τὴν λαογραφικὴν ἀποστολὴν εἰς Ἑβρον, γενομένην ἀπὸ 16 Αὐγούστου - 16 Σεπτεμβρίου 1960, κατόπιν ἐντολῆς τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν, εἰργάσθημεν μετὰ τοῦ μουσικοῦ Στ. Καρακάση εἰς τὸ *Διδυμότειχον* καὶ τὰ πέριξ χωρία *Ψαθάδες*, *Καρωτή*, *Μεταξάδες*, εἰς *Νέαν Ὁρτυρίδα* καὶ εἰς τὰ χωρία *Νέαν Βύσαν* καὶ *Καστανιές*, εἰς τὸ *Σουφλί* καὶ τὸ χωρίον *Λάβαρα*, ὥς καὶ εἰς τὸ παρὰ τὴν Ἀλεξανδρουπόλιν χωρίον *Μάκρη*. Σκοπὸς μας ἦτο νὰ συγκεντρώσωμεν λαογραφικὴν ὕλην παντὸς εἴδους καὶ (διατερόως νὰ καταγράψωμεν καὶ ἠχογραφήσωμεν) δημοτικὰ τραγούδια. Καὶ εἰς τὰς δύο αὐτὰς ἐπιδηΰσεις ἡ ἀποστολὴ μας εἶχεν ἱκανοποιητικὰ, ὥς νομίζομεν, ἀποτελέσματα. Κατεγράψαμεν καὶ ἠχογραφήσαμεν 302 δημοτικὰ τραγούδια, ὥς καὶ 16 δίστιχα. Ἐπίσης κατεγράψαμεν 20 δημῳδοὺς παροδόσεις, 11 παραμῦθια, παροιμίας, αἰνίγματα, ἀράς, ὥς καὶ ποικίλην ἄλλην ὕλην, ἀναφερομένην εἰς μουσικὰ ὄργανα τῆς περιοχῆς, λαϊκοὺς χορούς, λαϊκὸν θέατρον, ἔθιμα γάμου καὶ λατρευτικὰ, μαγεῖαν, δεισιδαίμονας δοξασίας, λαϊκὴν ἱατρικὴν, μετεωρολογίαν, τὴν κοινωνικὴν ὀργάνωσιν, τὰς ἐπαγγελματικὰς ἀσχολίας, τὸν ἀγροτικὸν βίον, τὰς τροφάς, τὴν ἐνδυμασίαν, τὴν λαϊκὴν τέχνην, τὰ τοπωνύμια, ὀνόματα βαπτιστικὰ καὶ ἐπώνυμα, ὀνομασίας ζώων ὥς καὶ ἔθιμα τελευτῆς καὶ σχετικὰ μὲ τὴν γέννησιν καὶ ἀνατροφὴν τοῦ παιδίου κλπ.

Πρέπει κατ' ἀρχὴν νὰ παρατηρήσωμεν, ὅτι ἡ ζωὴ τοῦ θρησκευτικοῦ πληθυσμοῦ εἰς τὴν ὑπαιθρον διατηρεῖ ἐν πολλοῖς ἔντονον εἰσέτι τὸν ἐκ παραδόσεως λαϊκόν της χαρακτῆρα. Εἰς τὴν ἑλληνικὴν ταύτην περιοχὴν ἀπὸ ἀρχαιοτάτων ἤδη χρόνων ἐκαλλιεργήθησαν καὶ ἀνεπτύχθησαν τοπικαὶ δοξασαίαι καὶ ἔθιμα προσδίδοντα ἰδιάζουσαν μορφὴν εἰς τὴν καθημερινὴν ζωὴν.

Πολλὰ τῶν δοξασιῶν τούτων ὥς καὶ πολλὰ τῶν ἐθίμων ἐπιζοῦν καὶ κατὰ τὴν σύγχρονον ἐποχὴν, ὥς τοῦτο διαπιστοῦται ἐκ τῶν γενομένων ἤδη λαογραφικῶν ἐρευνῶν, πολλῶν τῶν ὁποίων τὰ πορίσματα ἔχουν ἤδη δημοσιευθῇ εἰς

τοὺς τόμους τῶν δύο κυρίων θρακικῶν περιοδικῶν, τῶν Θρακικῶν καὶ τοῦ Ἀρχείου Θρακικοῦ Γλωσσικοῦ καὶ Λαογραφικοῦ Θησαυροῦ. Ἡ ἐπίδρασις τοῦ συγχρόνου μηχανικοῦ πολιτισμοῦ, συντελοῦσα εἰς τὴν ἐξαφάνισιν παλαιότερων μορφῶν ζωῆς, δὲν εἶναι τόσοσιν ἰσχυρὰ εἰς τὰ χωρία τῆς θρακικῆς ὑπαίθρου, τὰ ὁποῖα ἐπεσκέφθημεν, ὅσον εἰς ἄλλους ἑλληνικοὺς τόπους.

Ἀξιοσημεῖωτον εἶναι ὅτι εἰς τὰ χωρία ταῦτα, χωρία κατ' ἐξοχὴν ἀγροτικά, τὸ ποσοστὸν τῶν ξενιτευμένων εἶναι ἐλάχιστον καὶ χαλαρὰ μέχρι τοῦδε ἡ διάθεσις πρὸς ἐγκατάλειψιν τῶν πατρικῶν ἐστίων πρὸς ἀναζήτησιν καλυτέρας τύχης εἰς ξένας χώρας. Ἡ προσκόλλησις αὕτη εἰς τὸν τόπον τῆς γεννήσεως ὀφείλεται εἰς τὴν σχετικὴν γονιμότητα τοῦ ἐδάφους, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν μὴ ὑπαρξιν πολλῶν σχολείων Μέσης Ἐκπαιδεύσεως, τῶν ὁποίων οἱ τρόφιμοι μετὰ τὸ πέρας τῶν σπουδῶν των τρέπονται εἰς ἀσχολίας, αἵτινες ἀπομακρύνουν αὐτοὺς ἀπὸ τὴν γεωργικὴν καὶ ποιμενικὴν ζωὴν τοῦ χωρίου των.

Ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὴν ἰδιαίτεραν σημασίαν τῆς συγκεντρωθείσης λαογραφικῆς ὕλης αἱ παρατηρήσεις μας συνοψίζονται εἰς τὰ ἑξῆς: Τὰ καταγραφέντα καὶ ἠχογραφηθέντα 302 δημοτικὰ τραγούδια εἶναι κατὰ μέγα μέρος παραλογαί, ἐρωτικά, λατρευτικά καὶ γαμήλια, καθὼς καὶ εὐρωπαϊκά καὶ ἀποκριτικά, τὰ ὁποῖα καὶ εἰς ἄλλους τόπους, ὥς γνωστόν, διατηροῦνται καλύτερον, ὥς ἠδύμενα συγχρότερον καὶ ἀποτελοῦντα σημαντικὸν στοιχεῖον τῆς κοινωνικῆς ζωῆς τοῦ λαοῦ. Μόνον ἕξ ἐκ τῶν συλλεγέντων ᾠσμάτων εἶναι ἀποκριτικά, ἐν τῷ συνόλῳ των ἡ εἰς τινὰς λεπτομερείας. Καὶ τὰ κλέφτικα τραγούδια δὲν εἶναι ἄγνωστα εἰς τὰ θρακικὰ χωρία. Ἐκ τῆς ὅλης ὁμως στιχοιουργικῆς των διαμορφώσεως καὶ τῆς μελωδίας φαίνεται σαφῶς, ὅτι εἶναι ἐπίεσακτα ἐκ τῆς Μακεδονίας καὶ ἐκ τῆς νοτιωτέρας Ἑλλάδος, ὅπου, ὥς γνωστόν, ἤκμασε τὸ κλέφτικο τραγούδι.

Εἰς τὰ τραγούδια τῆς Θράκης παρατηροῦνται συχνὰ συμφυρμοί, οἵτινες ἀλλοιώνουν καὶ καθιστοῦν δυσερεύνητον τὴν ἀρχικὴν των μορφὴν.

Νέα δημοτικὰ τραγούδια συντίθενται μόνον ἕξ ἀφορμῆς τοπικῶν ἐπεισοδίων, ἐρωτικοῦ συνήθως χαρακτήρος. Ἡ σύνθεσις ὁμως τούτων γίνεται κατὰ μέγα μέρος ἐκ στίχων δανείων ἐκ παλαιότερων τραγουδιῶν.

Ἀξιοσημεῖωτος εἶναι καὶ ἡ παρατηρουμένη εἰς βαθμὸν μεγαλύτερον ἢ εἰς ἄλλους τόπους ἐπιβίωσις πολλῶν παλαιῶν δοξασιῶν, μαγικῶν ἀντιλήψεων καὶ δεισιδαιμονιῶν. Ἀπὸ τὰς ἀφηγήσεις πολλῶν ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν ὅχι μόνον μέσης ἢ προχωρημένης ἡλικίας, ἀλλὰ καὶ νέων ἀκόμη, κατεγράψαμεν μαγικὰς δοξασίας καὶ πρᾶξεις, αἱ ὁποῖαι ἐπηρεάζουν τὴν σκέψιν των καὶ τὴν ἐν γένει ζωὴν των. Ὁ σύγχρονος πολιτισμὸς μὲ τὴν φυσικὴν περὶ κόσμου ἀντίληψιν δὲν κλονίζει εὐκόλως τὰς πεποιθήσεις τοῦ χωρικοῦ τῆς Θράκης, ἐμμένοντος στερεῶς εἰς

τάς παραδόσεις του. Ἡ συντηρητικὴ αὕτη κατάστασις, ὀφειλομένη κατὰ κανόνα εἰς τὴν ἀπομεμονωμένην ζωὴν τοῦ χωριοῦ, παρουσιάζεται περισσότερον ἐνισχυμένη εἰς τὸν θορακικὸν λαόν, διακρινόμενον, ὡς γνωστόν, διὰ τὴν μυστικοπαθίῃ του διάθεσιν.

Λαογραφικὸς κλάδος μεγάλου ἐνδιαφέροντος, ὃ ὁποῖος δὲν ἔχει γίνεи εἰσέτι ἀντικείμενον συστηματικῆς ἐπιστημονικῆς ἐρεῦνης, εἶναι ἡ λαϊκὴ τέχνη καὶ ἰδίᾳ ἡ ὕφαντικὴ καὶ τὰ κεντήματα. Ἡ συντηρητικότης, ἡ χαρακτηρίζουσα τὴν καθόλου λαϊκὴν ζωὴν ἐν Θοράκῃ, παρατηρεῖται καὶ εἰς τὴν λαϊκὴν τέχνην. Παλαιότατα

Εἰκ. 1. Γυναῖκες ἐκ Καρωτῆς Διδυμοτείχου μὲ τοπικὴν ἐνδυμασίαν.

διακοσμητικὰ θέματα ἐπιζοῦν εἰς τὴν χώραν ταύτην καὶ παραδίδονται ἀπὸ γενεᾶς εἰς γενεάν. Πρέπει νὰ σημειωθῇ ὅτι οἱ κάτοικοι ἐκάστου χωρίου διατηροῦν μετὰ ζήλου τοὺς ἰδικούς των διακοσμητικούς τρόπους τῶν ἐνδυμασιῶν καὶ ἔχουν σαφεῖ ἐπίγνωσιν τῶν διαφορῶν, αἱ ὁποῖαι τοὺς διακρίνουν ἀπὸ τοὺς διακοσμητικούς τρόπους τῶν γειτόνων των. Εἶναι τόσον στερεότυπος ἡ μορφή αὐτὴ τῶν διακοσμητικῶν θεμάτων ἰδίᾳ εἰς τὸ γυναικεῖον ἐνδυμα, ὥστε καὶ ἐκ μόνων τούτων νὰ εἶναι δυνατὴ ἡ διάγνωσις τῆς καταγωγῆς προσώπου, εὐρισκομένου ἐκτὸς τοῦ τόπου τῆς γεννήσεως καὶ συνήθους διαμονῆς του. Ἐκ τῶν ἄλλων λαογραφικῶν στοιχείων, τὰ ὁποῖα κατεγράψαμεν, τινὰ μὲν εἶναι περισσότερον ἀξιόλογα, ὡς ἀποθησαυριζόμενα διὰ πρῶτην φοράν, ἄλλα δὲ εἶναι ἐπίσης ἀξιοπρόσεκτα, ὡς διαφέροντα τῶν καὶ εἰς ἄλλους ἐλληνικούς τόπους γνωστῶν.

Β') ΕΚΘΕΣΙΣ ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΗΧΟΓΡΑΦΗΘΕΙΣΗΣ ΔΗΜΩΔΟΥΣ ΜΟΥΣΙΚΗΣ
ΥΠΟ ΣΤΑΥΡΟΥ ΚΑΡΑΚΑΣΗ

Ἡ ἡχογραφηθεῖσα μουσικὴ ὕλη διακρίνεται εἰς δύο κατηγορίας, ὥς καὶ εἰς τὸν λοιπὸν ἑλληνικὸν χῶρον, ἥτοι εἰς τραγούδια χορευτικὰ καὶ τοῦ τ ρ α π ε ζ ι ο ῦ. Τὰ τελευταῖα, ἀργοῦ ρυθμοῦ, προσιδιάζουσιν εἰς ἐκκλησιαστικὴν μελωδίαν καὶ δημιουργοῦν τὴν ἐντύπωσιν ἀνατολικῆς ἐπιδράσεως εἰς τοὺς τρόπους καὶ τὰς καταλήξεις αὐτῶν. Ἐκ τῶν ἡχογραφηθέντων ᾠμάτων (βλ. ἀνωτέρω σ. 351) παρατίθενται αἱ μελωδαὶ δύο Χριστουγεννιάτικων τραγουδιῶν. Τὸ πρῶτον εἰς ρυθμὸν Καλαματιανοῦ (7/8) τραγουδιέται εἰς Καρωτὴν (Διδυμοτεῖχον), καὶ εἰς ὅλην τὴν περιοχὴν τὴν τρίτην ἡμέραν τῶν Χριστουγέννων εἰς τὰς ὁδοὺς ἢ εἰς τὴν πλατεῖαν τοῦ χωριοῦ.

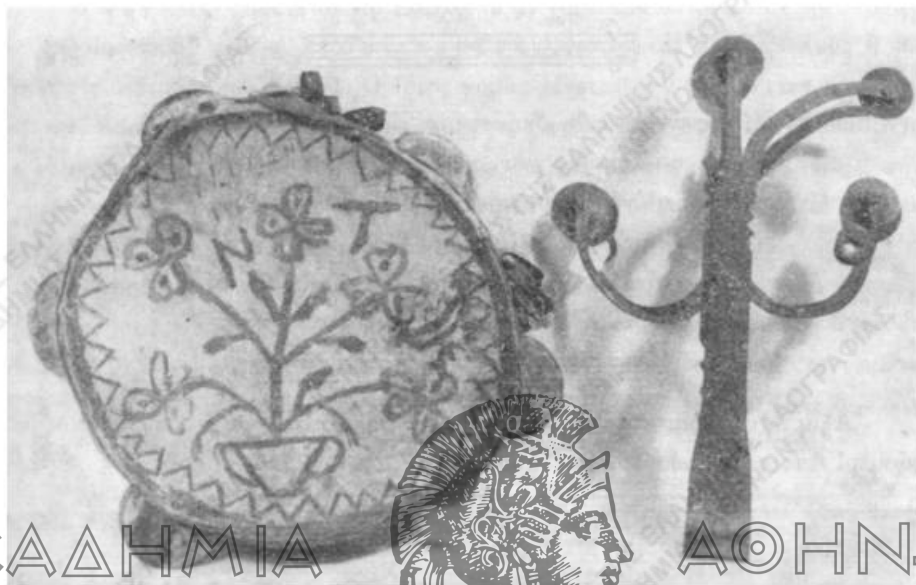

Σαράντα μέρες, σαράντα νύχτες
 ἢ Παναγία μας κοιλοπονοῦσε
 κ' ἢ Παναγία μας κοιλοπονοῦσε,
 κοιλοπονοῦσε, παρακαλοῦσε,
 5 κοιλοπονοῦσε, παρακαλοῦσε,
 τοὺς Ἀποστόλους τοὺς Ἱεράρχας ¹...

Τὸ δεύτερον τραγουδιέται κατὰ τὰ Χριστούγεννα εἰς Καστανιές (Ὁρεστιάδος), Νέαν Βύσσαν καὶ ἀλλαχοῦ τῆς περιοχῆς ὑπὸ ὁμίλων νέων ἀπὸ οἰκίας εἰς

¹ Βλέπε τὴν συνέχειαν εἰς χφ., σ. 31 (ἀφ. μουσ. 4311).

οϊκίαν μὲ συνοδείαν «νταϊρέδων» (ντέφια ποὺ τὰ κατασκευάζουν οἱ ἴδιοι καὶ τὰ διακομοῦν μὲ λαϊκὰ σχέδια) καὶ σιδηρῶν κροτάλων, ἐν εἴδει μασιῶν μὲ τέσσαρα διπλὰ σκέλη, τὰ ὅποια κρούουν ρυθμικῶς (εἰκ. 2).

Εἰκ. 2. Νταϊρές καὶ μαστά.

Ὁ ρυθμὸς τῆς μελωδίας ταχὺς εἰς 6/8 καὶ εἰς δύο κινήσεις εἶναι χαρακτηριστικὸς¹. Ἡ ἔκτασις τῆς μελωδίας εἶναι μία πέμπτῃ. Ὁ τρόπος τοῦ do κατὰ μετὰθεσιν εἰς τὸ la. Οἱ τραγουδισταὶ τραγουδοῦν, ὅτε μὲν εἰς τὴν μορφήν A-B-B, ὅτε δὲ εἰς τὴν μορφήν A-B, ἥτις εἶναι ὁ κανονικὸς τρόπος ἐκτελέσεως.

♩ A] ~ 76

Πά - θγε - νι - κό κι' ἄν θγή - κα - με σ' ἄρ - χον - τι -

κὸ δὰ πᾶ - με. B] Ἐ - λᾶ - τε παλ - λη - κά - ρια μου

νὰ ζῆ - στε μὲ τὰ - μέ - να νὰ πᾶ - με

¹ Τὸ ὄργανον ἀκουόμενον ἐπὶ τοῦ μαγνητοφώνου εἰς βραδείαν ταχύτητα παρέχει τὴν ἐντύπωσιν μᾶλλον 7/16 εἰς τρεῖς κινήσεις.

Π' αὐγενικό κι ἄν βγήκαμι, σ' ἀρχοντικό θὰ πᾶμε
 Ἐλάτε, παλληκάρια μου, νὰ ζῆστε μετ' ἱμένα,
 νὰ πᾶμε στὸν ἀφέντη μας, τὸν πολυχρονεμένο,
 πῶχει τὰ σπίτια τὰ ψηλὰ μὲ τὰ ψηλὰ παρμάκια,
 5 γιὰ νὰ τ' ἀνέβω δὲν μπορῶ καὶ εἶναι τὰ φαρμάκια.
 Ἄνοιξε, πόρτα μ', ἄνοιξε, πόρτα μου καναρένια,
 ἔχω δυὸ λόγια νὰ σοῦ εἰπῶ κ' ἐκεῖνα ζαχαρένια.¹

Ἄξια ἰδιαίτερας παρατηρήσεως εἶναι ἡ ποικιλία καὶ ὁ ἀριθμὸς τῶν χορῶν, οἱ ὅποιοι χορεύονται ἕως σήμερον εἰς ὅλην τὴν περιοχὴν τῆς Θράκης.

Εἰκ. 3. Χορὸς Ζωναράδικος (Καρωτὴ Αἰδυμοτείχου).

Πλὴν τῶν πανελληνίως διαδεδομένων χορῶν, ὡς ὁ συρτός, ὁ καλαματιανός, ὁ χασάπικος κ.ἄ., ὑπάρχουν καὶ τοπικοὶ λίαν ἐνδιαφέροντες. Οἱ συρτοί, ὡς χορεύονται ἐνταῦθα, ἀπαντοῦν εἰς ἀξιόλογον ποικιλίαν. Ἐκ τούτων ὁ συρτός, ὁ συγ-

¹ Βλ. τὴν συνέχειαν εἰς χφ., σ. 168 (ἀρ. μουσ. 4311).

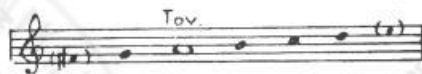
καθίστοδες καὶ οἱ ζωνοράδιοι θεωροῦνται ὡς κατ' ἐξοχὴν θορακιοί. Χορεύονται κυκλικῶς, οἱ χορευταὶ δὲ εἶναι πιασμένοι ὁ ἕνας ἀπὸ τὴν ζώνην τοῦ ἄλλου (εἰκ. 3).

Ὁ ριχτὸς χορεύεται οὕτως, ὥστε οἱ χορευταὶ ἀναπηδοῦν δι' ἀνατάσεως τοῦ ἀριστεροῦ ποδός. Ὁ ἀντικρυστὸς χορεύεται ὑπὸ γυναικὸς ἢ δύο ἀνδρῶν εἰς ἀντιμέτωπον θέσιν. Ὁ ἴδιος χορὸς λέγεται συγκαθιστός, διότι κατὰ τὴν διάρκειαν αὐτοῦ καὶ εἰς ὠρισμένην στιγμὴν οἱ χορευταὶ συγκαθίζονται, εἶτα δὲ ἀναπηδοῦν. Σχετικὴ εἶναι ἡ ἔκφρασις: «σήκου νὰ συγκαθίσωμι», δηλ. σήκω νὰ χορέψωμε τὸν συγκαθιστὸν χορὸν.¹ Εἰς τὸν σταυρωτὸν χορὸν οἱ χορευταὶ πιάνονται μὲ τὰ χέρια σταυρωτὰ καὶ χορεύουν εἰς ρυθμὸν συρτοῦ.

Ὁ χορὸς μαντηλατός, τοῦ ὁποῦ ἡ μουσικὴ παρατίθεται κατωτέρω, ἐξ ἡχογραφήσεως εἰς Καρωτὴν, ἐκτελεῖται ὑπὸ χορευτῶν, ἐκ τῶν ὁποίων ὁ καθένας κρατεῖ ὑψηλὰ ἓνα μανδύλι ἀπὸ τὰς δύο γωνίας του, ὥστε νὰ εἶναι τεντωμένον, ἐνῶ δὲ χορεύουν τὸ κινοῦν ρυθμικῶς. Ἡ μουσικὴ του εἶναι εἰς 5/8 εἰς δύο κινήσεις καὶ τόν. Sol=La.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Δέντρο εἶχα στήν ἀυλή μου, τζάνε μ',
κυπαρίσσια στοῦ μπαξέ μ' (δὺς)
κ' ἔπεςαν τὰ φύλλα του, τζάνε μ' (δὺς)
τὰ 'μασσα μέσ' στήν ποδιά μ', τζάνε μ',
5 κ' ἔκατσα νὰ τὰ διαλέξω, (δὺς)

¹ Κατὰ πληροφορίας ἐκ τοῦ χωρίου Ψαθάδες (Διδυμοτείχου) (βλ. χφ., σ. 292).

βρίσκω ἓνα δαχτυλίδι, (δὺς)
 τ' ὄνομα εἶχε γραμμένο, (δὺς)
 τ' ὄνομα τὸ λὲν Μετάξω, (δὺς)
 νὰ τὸ λάβω νὰ πετάξω.¹

Ὑπάρχει ποικιλία συγκαθιστῶν χορῶν, ὥς ὃ ἀπλός, ὃ πηδηχτός ἢ ὃ ἴσιος, ὃ ὀνομαζόμενος καὶ τεσταμέλε. Ἐπίσης ὃ ἀπλός καρσιλαμᾶς καὶ ὃ συγκαθιστός. Ὁ τριμῆτος εἶναι ιδιόμορφος χορός, κατὰ τὸν ὅποιον οἱ χορευταὶ πιάνονται ζωνάρι μὲ ζωνάρι καὶ χορεύουν σιγοτρέμοντας. Δι' αὐτὸ λέγεται καὶ τρεμουλιαστός χορός. Ὁ κουτσός εἶναι χορὸς ἀντικρουστός, ὅπου οἱ χορευταὶ χορεύουν μὲ βῆμα σημειωτόν. Ὁ ἀτσίκ-μπάλ εἶναι συρτὸς ἀνοικτός, δὲν ἔχει δὲ βήματα πρὸς τὰ ὀπίσω. Χορεύεται ἰδίως ὑπὸ προσφύγων ἐκ τῆς Ἀνατολικῆς Θράκης.

Δημοσιεύομεν κατωτέρω δύο εὐτράπελα ᾄσματα ἠχογραφηθέντα εἰς τὸ Σουφλί.

J ~ 112

Κά. του σῆς Μπα. μω. ρέ. κά. του σῆς Μπα. κά. του
 σῆς Μπα. μπα. ριάς τούν κάμ. που. κά. του σῆς Μπα. μπα.
 ριάς τούν κάμ. που τὰ ψα. ρού. δια ἔ. χουν χά. ρη.

Κάτου σῆς Μπαρπαριάς τὸν κάμπου
 τὰ ψαρούδια ἔχουν χάρη,
 τὰ μυρμήγκια πανηγύρι.
 Κάλισαν κὶ μένα νούνου.

5 Τί νὰ βάλου, τί νὰ ντύσου²

¹ Χφ., σ. 15, ἀρ. μουσ. 4294.

² Βλ. συνέχειαν τοῦ κειμ. εἰς χφ., σ. 206 γ. καὶ μουσικὴν εἰς ἀρ. 4408.

$\text{♩} \approx 104 - 106$

Κι - τσουρ. τσου - λιά κι τσουρ. τσου - λιά
 κι τσουρ. τσου - λιά - νους στήν κου - πρά
 1. 2.
 πρά κι τσουρ. τσου - λιά - νους στήν κου - πρά θῆ -
 1. 2.
 κι γιά - ν'ά - γα - πῆ - σῆς κι πῆ - σῆς.

Κι τσουρτσουλιάνους στήν κουμπρά
 βῆκε γιά ν' ἀγαπήσῃ,
 τούν εἶδε ἡ ἄλλου κι γέλασε
 κ' ἡ κότα καρκαλίσκη.

- 5 Τί εἶδεις, ἄλλου μ', κι γέλασες
 κι κότα π' καρκαλίσκης;
 Εἶδα τόν χάρον κἀν' χαρά
 κι κάλισι κι μένα ¹

Ὁ λαγίσσιος ¹ τέλος εἶναι κωμικός ἰδιότυπος χορός, ὅπου ἓνας χορευτής παριστάνει τόν λαγῶν καί ἄλλος τόν κυνηγόν.

Ἐνδιαφέρον παρουσιάζει καί ὁ πεχλιβάν χαβασί ² (σκοπὸς τοῦ παλαιστῆ). Παίζεται συνήθως μὲ γκάντα κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν παλαιστικῶν ἀγώνων, ποὺ διοργανῶνονται κατὰ τὸν γάμον μετὰ τὰ στεφανώματα. Πρόκειται περὶ παλαιοῦ θρακικοῦ ἐθίμου πρὸς διασκέδασιν τῶν προσκεκλημένων.

Μουσικὰ ὄργανα ἐν χρήσει εἰς τὴν Θράκην σήμερον εἶναι: τὸ βιολί, τὸ

¹ Βλ. συνέχειαν εἰς χφ., σ. 206· μουσικὴν εἰς ἀρ. 4407.

² Βλ. περιγραφὴν εἰς χφον, σ. 92.

³ Βλ. εἰς σελ. 343.

κλαρίνο, ἡ γκάιντα (εἰκ. 4) καὶ ὡς κρουστά, ἡ ταραμπούκα (πύλινη) (εἰκ. 5), ὁ νταϊρές (ντέφι) καὶ οἱ σιδερένιες μασιές (εἰκ. 2).

Εἰκ. 4. Χορὸς οὐστὸς μετ' ἀγροῦσαν γκάιντας.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Εἰκ. 5. Μουσικὰ ὄργανα· ἐκ δεξιῶν πρὸς τὰ ἀριστερά (ταραμπούκα, τσουμπούς, κλαρίνο, βιολί).

Εἰς Καρωτὴν (Διδυμοτείχου) ὁ Γ. Δοῦτσίνης, παίζει ὄργανον τουρκικῆς προελεύσεως, συγχρόνου κατασκευῆς, τὸ Çumbus (τσουμπούς) (εἰκ. 5), τὸ ὁποῖον ὁμοιάζει με Banjo Guittar. — Ἔχει ἕξ διπλᾶς χοδρὰς Sol-Re-La-Mi-Re-La. — καὶ παίζεται μετ' ἐννίση.

R É S U M É

**Mission folklorique dans la région d'Évros (Thrace)
du 16 août au 16 septembre 1960,**

par D. Pétropoulos et St. Caracassis.

D. Pétropoulos expose ses remarques sur le matériel folklorique recueilli dans les villages Didymoticho, Karoti, Métaxades, Néa Orestias, Néa Vyssa, Kastaniès, Soufli, Lávara et Mákri; le matériel remplit 382 pages in -8 grand format.

En ce qui concerne la vie sociale de la région étudiée, l'auteur remarque que, malgré le progrès technique, le peuple conserve son caractère fondamentalement traditionnel. Les chansons enregistrées sont, en grande partie, des ballades, des chansons d'amour, des chansons religieuses et des chansons de mariage, ainsi que des chansons du cycle d'Akritis, des chansons satiriques du carnaval, etc.

Rapport sur la musique enregistrée, par St. Caracassis.

L'auteur distingue, et cette distinction vaut pour toute la Grèce, deux catégories de musique folklorique: les chansons de table, généralement de mouvement lent et ad libitum et les chansons de danse rythmées.

Les premières se rapprochent de la musique byzantine et ont parfois un accent oriental plus prononcé. Les secondes présentent un intérêt particulier pour la diversité rythmique et la variété des danses locales qui sont en usage dans toute la Thrace. Ces danses vont du simple Syrtos dansé dans toute la Grèce mais dont les formes sont ici très variées, jusqu'aux danses Ζωναράδικοι (Zonaradiki) où les deux danseurs dansent en se tenant par la ceinture l'un de l'autre (voir fig. 3). La Μανδηλάτος (danse du mouchoir) où les deux danseurs tiennent chacun un mouchoir tendu qu'ils agitent selon le rythme de la danse. La danse Σταυρωτός (danse croisée), où les danseurs se tiennent en croisant les mains et dansent au rythme de Syrtos et autres.

Les instruments en usage aujourd'hui en Thrace sont le violon, la clarinette, la cornemuse (gaïda), le tambourin (défi) et la tarabouka, genre de tambour dont le corps est de terre cuite couvert sur l'un des côtés par une peau de chèvre (voir fig. 4).

Les enregistrements obtenus au cours de cette mission s'élèvent à 302, inventoriés sous les n°s 4285-4576.